

ក) កោហិយដែលរាយការណ៍នៃក្រសួងពីរដ្ឋបាន (វិធាន ឃាតុ នូវប្រជុំ (៣)(ក) នៃវិធាននៃក្រសួង)

សំណងរដ្ឋបាលី “ផែលត្បាប់អនុរត្ត” ធ្វើឡើងប្រជាធិថនេនាប់ចោរនៅ៖ គឺត្រូវបានរក្សាទុកដី ក្នុងវិធាននៃក្រសួងផែល (វិធាន ឃាតុ នូវប្រជុំ(៣)(ក))។ សំណងនេះត្រូវអនុរត្តដោយគុណភាពជាតិ ប្រសិនបើ ពិនិត្យដែនមិនត្រូវអនុរត្តសំណងនោះដោយស្ថិតិថត។ តាមច្បាប់កម្ពុជា សំណងរដ្ឋបាលីផែលត្រូវអនុរត្ត ដោយគុណភាពជាតិត្រូវតែបំពេញទៅតាមលក្ខណៈណាតិយុត្តិផែលបានព្រមទាំង ឯមទាំងការបង្ហាញពីភាពជាក់លាក់ នៃសំណង)។ អង្គដីនិងជ្រោះសាលាដំបូងត្បាប់បានបង្ហាញទៅស្ថិតិផែលបានព្រមទាំង ករណី ឱ្យការិយាល័យ នៅក្នុង សាលក្រោមនៃសំណុំរដ្ឋបាល ០០១ (សាលក្រោមរបស់អង្គដីនិងជ្រោះសាលាដំបូង ករណី ឱ្យការិយាល័យ នៅក្នុង កាលបរិច្ឆេទ នៃវិធាន ៩៧៧១៩៨៩ ០០១)។ កាលបរិច្ឆេទ នៃវិធាន ៩៧៧១៩៨៩ ០០១ ការបង្ហាញពីភាពជាក់លាក់ នៃសំណងផែល ធ្វើឡើងយុទ្ធសាស្ត្រ នៅក្នុងក្រសួង បញ្ចប់ការពិភាក្សាផេញដោល។ អនុស្សរណៈនេះត្រូវពិនិត្យនៃការទាមទារសំណងតាមវិធានឃាតុ នូវប្រជុំ(៣) (ក) នៅខាងក្រោម។

ខ) ការបង្កើតគម្រោងសំណងដោយមានកិច្ចសហការជាមួយអង្គភាពគាំពារដើរដោរគ្រោះ និងការិយាល័យជាក់ស្តីពីវិធាននៃក្រសួង (៣)(ខ)

ដោយសារភាពមិនច្បាប់លាស់នៃការទទួលបានសំណងរដ្ឋបាលីតាមរយៈវិធាន ឃាតុ “ផែលត្បាប់អនុរត្ត” នោះ ធើបមធ្យាយបាយចិត្តមួយផែលមានលក្ខណៈនករដ្ឋបានបង្កើតឡើង (វិធាន ឃាតុ នូវប្រជុំ (៣)(ខ) នៃវិធាននៃក្រសួង)។ គម្រោងសំណងទាំងនេះមិនអាចបង្កើតបានជាការទាមទារសំណងផែលអនុរត្ត បាន ប្រជាធិថនេនាប់ចោរនៅខាងក្រោម។

គោលគំនិតខាងលើត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីធានាថា សំណងជាក់ស្តីដែលផ្តល់ដោយប្រកាស ក្រសួង នៃវិធានទទួលស្ថាប់ព្រមទាំងកម្មរបស់ដើមបណ្ឌិ៍រដ្ឋបាលី អាចត្រូវបានអនុរត្តដោយគារបំរើស ក្រុមហ៊ុនក្រោមច្បាប់ជាស្ថាប់ព្រមទាំងការរៀបចំសំណង (ជាលក្ខណៈបច្ចេកទេស តាមរយៈការគ្រប់គ្រងគម្រោង) ក្នុងពេលដំណាល់គ្មានទៅនឹងដំណើរការសរនាការ។ ដោយហេតុថាអង្គភាព គាំពារដើរដោរគ្រោះបាននិងកំពុងឡើងការបៀកិច្ចការមួយចំនួន ផែលជាពីធានការរក្សាតុលាការ ធើបការប្រគល់ ការងារបង្កើតគម្រោងពាក់ព័ន្ធនិងវិធាន ឃាតុ នូវប្រជុំ(៣)(ខ) ទៅឲ្យអង្គភាពនេះគឺជាជម្រិសមួយជាក់ស្តី។ អង្គភាពគាំពារដើរដោរគ្រោះបានតែងតាំងមន្ត្រីគ្រប់គ្រងគម្រោងម្នាក់ ដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ប្រជាធិថនេនាប់សំណង ទាំងអស់នេះ។ មន្ត្រីគ្រប់គ្រងគម្រោងនេះត្រូវរៀបចំនូវទម្រង់នៃសំណងផែលបានចង្វុលបង្ហាញដោយសហ មេដារីនៅមួយតំណាងដើមបណ្ឌិ៍រដ្ឋបាលី និងត្រូវធានាលើបញ្ហាថីវិកា និងការគ្រោះមន្ត្រីធម្មន៍ដារសំងក្មេងការ អនុរត្តនូវសំណងនេះនៅពេលសាលក្រោមច្បាប់ជាស្ថាប់ព្រមទាំងការបង្ហាញពីភាពជាក់លាក់ នៃសំណងទាំងអស់នេះ។

មានលក្ខណៈប្រាកដប្រាកាតាមបច្ចុកទេស មាននូវលខម្លាត់លាស់ និងមានហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អនុវត្ត គ្មីព្រៃទមានកិច្ចសហការស្តិតរយៈរាជរដ្ឋបាល និងក្រសួងក្រសួងសាធារណ៍ និងសហមេធាវិស៊ីមុខតំណាង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណី ចាប់តាំងពីដណាកំកាលដំបូង។ សូមបញ្ជាក់ថា អ្នកដំនុះជម្រះពីមានចែកចាយដូចមួយ សហមេធាវិស៊ីមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណីជាអ្នកទទួលបន្ទុកលើកិច្ចការបង្កើតគ្រប់គ្រាន់សាធារណ៍ ឬការ ផ្លូវការកម្រិតវិភាគនៃការងារ។

ដើម្បីដោះស្រាយការបង្កើតគ្រប់គ្រាន់សាធារណ៍ ចំណាយពេលវេលាប្រចាំឆ្នាំ ឬការ បង្ហាញមានការមិនច្បាស់លាស់ ហើយដែលអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអង្គភ័យដំនុះជម្រះសាលាដំបូង ដោយ អនុលោមតាមវិធានធម្មនុវត្តន៍(៣)(ខ) នៅ៖ ទីបការតម្រូវការបញ្ជាកំជាមុនអំពីឱ្យសារជាក់លាក់ ស្តិតសំណងទៅដណាកំកាលដំបូងត្រូវបានបង្កើតឡើង (វិធាន ៤០ស្តីពី ៤)។ ប្រការនេះអាចអនុញ្ញាតត្រូវអង្គ ដំនុះជម្រះសាលាដំបូង លើកឡើងនូវករណ៍លំនោះនៅដណាកំកាលដំបូង នៅពេលដែលការធ្វាស់ប្រគល់គ្រប់គ្រាន់សាធារណ៍ ដើម្បីជានាថ្នូរ វិធានការមួយចំនួនដែលសហមេធាវិស៊ីមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណីសំគុំក្នុងដំឡូងពេលកិច្ចដំណើរ ការនិតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០២ គឺស្តិតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃវិធានដំឡូង ហើយអាចនាំមកនូវលទ្ធផល ជាដែនដ្ឋានសម្រាប់ដែនដងគ្រោះ និងដើម្បីជានាថ្នូរ អ្នកភាពគាំទារដែនដងគ្រោះ និងម្នាស់ដំនួយទាន់ក្រោពិតជាតាន ក្រឹមប្រាស់ជនជានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ គោលបំណងផ្សេងៗទៀតនៃការបញ្ជាកំជាបច្ចុមអំពីឱ្យសារ នៃសំណងនេះគឺដើម្បីទូកខិកសិក្សាសិក្សាអង្គដំនុះជម្រះពិនិត្យមើល ថាគើតសំណងដែលបានស្នើសុំនៅ៖ស្របជាមួយ ក្របខណ្ឌតិចិត្តរបស់ អ.វ.ត.ក ដែរប្រចាំ និងដើម្បីត្រូវអង្គដំនុះជម្រះមានលទ្ធភាពផ្តល់ការណែនាំថាប់តាំងពី ដណាកំកាលដំបូង ក្នុងករណីចំណាត់។

វិធាន ៤០ស្តីពី នៃវិធានដំឡូងបញ្ជាកំថា ប្រសិនបើការជាក់បណ្តឹងទាមទារចុះហ្មាយសម្រាប់ សំណងផ្សេចចិត្ត និងសម្បូរភាព អាចមានភាពខុសគ្នាតីការទាមទារលើកដំបូង តាមភាពថា គោលបំណងដើម្បីមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណីត្រូវបញ្ជាកំត្រូវបានម្នាស់លាស់អំពីឱ្យសារនៃការទាមទារ និងរបៀបនៃ ការអនុវត្តសំណងនឹមួយ។ ដោយសារតែការយល់ចិត្តម្នាស់អំពីទស្សនាទាននេះ ទីបការដំឡូងពេលសរុបការ បច្ចុម សហមេធាវិស៊ីមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណីបានជំទាស់ទេនិងសំណើរបស់អង្គដំនុះជម្រះ ដែល បានស្នើសុំត្រូវសហមេធាវិស៊ីមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បាយសណីបានជំទាស់ទេនិងសំណង និងរបៀបនៃការអនុវត្តសំណង នៅ៖ (ប្រពិធីរក, ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩, ទីតាំង ១០០,១១០ (អតិថិជនការអង្គភាព))។

អ្នកដំនុះជម្រះសូមបញ្ជាកំថាគោលបំណងនៃការបញ្ជាកំជាបច្ចុមអំពីឱ្យសារនៃសំណងនេះ គឺដើម្បី ដំឡូងត្រូវការបញ្ជាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ និងការរៀបចំផែនការជាមុន ធ្វើយ៉ាងណាត់ដើម្បីជានាថ្នូរ

រដ្ឋប្បុណ្ណោជន៍ទូលាងសំណងប្រកបដោយអគ្គន័យនៅក្នុងក្របខណ្ឌអាណាពិរបស់ អ.វ.ត.ក។ អ្នកដៃ៖ ការបញ្ចាក់ផ្ទុនអង្គដំនឹងជម្រះអំពីខ្លួនសំណងចិត្តបានច្បាស់លាស់ តាមដែលអាចធ្វើឡើបាននៅដំណាក់កាលដំបូងនេះ គឺជាប្រយោជន៍របស់បណ្តុះដីមហន្តិរដ្ឋប្បុណ្ណោជន៍ទូលាងមគ្មានក្រុមពេទ្យយ។ អង្គដំនឹងជម្រះទូលាងស្ថាប់ថាមឯមសារនៃសំណងជាក់លាក់ដែលបានទាមទារអាចមានការកែវប្រនោះពេលក្រោយ ហើយបណ្តិ៍ងទាមទារសំណងជាស្ថាប់អាចមានខ្លួនសារលម្អិតខុសយក្សា (ឯកសារ E86/1)។

ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រឡងជាក់លាក់នៃសំណងមួយចំនួន ដែលសហមេដារីតាំមុខតំណាងដើមបណ្តិ៍ងរដ្ឋប្បុណ្ណោជន៍បញ្ចាក់បច្ចុប្បន្នអំឡុងពេលសវនាការបច្ចុប្បន្នកាលពីថ្ងៃទី ៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ អង្គដំនឹងជម្រះស្ថាប់ធ្វើការកត់សម្ងាត់លើចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- **ការបង្កើតមួរឱ្យធម្មចិត្តសញ្ញាប់អនុរត្តសំណង** (ប្រព័ន្ធទីក, ចុះថ្ងៃទី ៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១, ទំព័រ ១០៨ (អគ្គបទជាភាសាអង់គ្លេស))៖ អង្គដំនឹងជម្រះសាលាគំបុងត្រូវបញ្ជាក់ថាមួយនឹងធម្មចិត្ត និងសំណងជាប្រាក់ជាលក្ខណៈបុគ្គល ពុំលិតនៅក្នុងវិសាលភាពនៃក្របខណ្ឌកតិយតិរបស់ អ.វ.ត.ក ឡើយ (សាលក្រុមក្រសួង ធម្មកម្រោគ នគរបាល ៦៣០)។ ក្រោយមកចំណុចនេះក៏មានបញ្ចាក់នៅក្នុងវិធានធនាគារប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីជួយបណ្តិ៍ងទាមទារសំណងដែលមានលក្ខណៈជាប្រាក់សម្រាប់សម្បហភាព ឬការបង្កើតមួរឱ្យធម្មនឹងធម្មចិត្តឡើយ។

- **វិធានការនាងលក្រុមនិរមាមការងារការពិភាក្សាកិច្ចការ** និងការមួយចំនួនដែលបានចងុលបង្ហាញដោយសហមេដារីតាំមុខកាលពីពេលដំបូង គឺអាចប្រើបានការរាយការណ៍ជាកិច្ចការ និងការសម្រេច ហើយដែលវិធានការទាំងនេះគឺជាបុព្យសិទ្ធិរបស់រដ្ឋបាលកម្ពុជាក្នុងការសម្រេច (សាលក្រុមក្រសួង ធម្មកម្រោគ នគរបាល ៦៣០, កម្រោគ នគរបាល ៦៣១, កម្រោគ នគរបាល ៦៣២)។ និងការទាំងនេះ រួមទាំងការផ្តល់សញ្ញាតិខ្លួនដល់ជនជាតិរួមគ្រោះជនជាតិរៀបរាប់ (ប្រព័ន្ធទីក, ចុះថ្ងៃទី ៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១, ទំព័រ ១០៨ (អគ្គបទជាភាសាអង់គ្លេស)) និងការបង្កើតទិន្នន័យចំពោះ (ប្រព័ន្ធទីក, ចុះថ្ងៃទី ៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១, ទំព័រ ១០៨ (អគ្គបទជាភាសាអង់គ្លេស))។ គឺនិត្តធម្មបង្កើតឱ្យធម្មអាចនឹងត្រូវសម្រេចយល់ព្រមដោយអង្គដំនឹងជម្រះសាលាគំបុងថាមួយនឹងសំណងបាន តែក្នុងក្រសួងបញ្ជាក់ច្បាស់ថា និងការទាំងនេះត្រូវបានយល់ព្រម ហើយនឹងត្រូវអនុវត្តដោយរដ្ឋបាលកម្ពុជាដែលបានផ្តល់សញ្ញាតិខ្លួន។

- **ការព្រមនិរមាមការជាក់លាក់នៃវិធានការរដ្ឋប្បុណ្ណោជន៍** អង្គដំនឹងជម្រះកត់សម្ងាត់លើចំណុចនៃក្រុមនិរមាមការនាងលក្រុមនិរមាមការដែលបានដើរីនូវការ គឺតុមានការច្បាស់លាស់ដែលអាចមិនទាន់បាន។

អង្គដៃនីជប្រជាមានលទ្ធផាត់បញ្ជាកេណេយកពាណិជ្ជកម្មនៅដំណាក់កាលនេះបានទេ។ វិធានការចាំងនោះរាយមាន៖ ការកសាងចេតិយនិងខិប្បដីយដ្ឋាន ការអភិវឌ្ឍរាលិយាត ការបង្កើតកម្មវិធីអប់រំអំពីប្រភីសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យសម្រាប់ក្រុងដែនអំពីក្រាយ និងការបង្កើតគម្រោងគំថ្នូរចិត្តសម្រាប់ដនវនេគ្រារ៖ និងការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលដើម្បីផ្តល់សេវាទាំងនេះ និងការបង្កើតសារមន្ត្រី បណ្តុះសារ បុបណ្តាលយ៉ាវៅ ត្រួតពេញ (ប្រពិចារិក, ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩, ចំពោះ ១០៧-១០៨ (អត្ថបទជាភាសាអង់គ្លេស))។ អាស្រែយើរិការជាក់លាក់នៅវិធានការនឹមួយៗ វិធានការមួយចំនួនតម្រូវឱ្យមានការងារការ បុករអនុញ្ញាតពីរាជរដ្ឋាភិបាល (ឧាជលី) ។ អាស្រែយើរិការនឹមួយៗដែលបានរៀបការជាក់ស្តីធន ចំណោកវិធានការ ធ្វើដោយអាជ្ញាតារិការសម្របប៍។ ទៅបីជានិធានការមួយចំនួនអាចត្រូវបានទទួលយក អង្គដៃនីជប្រជាមានរាយកសាងដែលបានរៀបចំមុខថា បញ្ហាដាក់ស្តីធនមួយចំនួនត្រូវតែមានការពិភាក្សាតាមុន ដើម្បីជានាថា សូម្បែសំណងជានិមិត្តូបញ្ជាមួយក៏ដនវនេគ្រារ៖ អាជ្ញាតារិការសម្របអាចទទួលបានប្រកបដោយអត្ថន័យនៅក្នុងក្របខណ្ឌពេលវេលាជារមាន (ឧបាទរណី ស្ថូមមីលសាលក្រោមករណី ឬ ឬ កម្រាមណ្ឌល ៦៦៤, ៦៧៩, ៦៧៣)។

- វិធានការមួយចំនួនដែលស្ថិតក្រុមវិសាលការនៃក្របខណ្ឌកតិយត្តិរបស់អ.វ.ត.ក វិធានការ ធ្វើដោយអាជ្ញាតារិការ ការធ្វើឱ្យដារិការសម្របបានរៀបចំរាយការ ០០២ និងការចងក្រងបញ្ជីឈ្មោះដើមបណ្តិ៍នៃ រដ្ឋប្បេរណី (ប្រពិចារិក, ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩, ចំពោះ ១០៨ (អត្ថបទជាភាសាអង់គ្លេស)) ន្រសរដ្ឋ ទៅនិងវិធានការនោនាដែលផ្តល់បានទទួលបានជានិធានការសម្របអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងបរិបទ អ.វ.ត.ក (សាលក្រោមករណី ឬ ឬ កម្រាមណ្ឌល ៦៦៣, ៦៧៩)។

ដោយហេតុថាបណ្តិ៍នៃខ្លួនរណីពីការអាចទទួលយកបាននៅពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាបើមបណ្តិ៍នៃរដ្ឋប្បេរណី ត្រូវបានអង្គបុរាណដៃនីជប្រជាមានបន្ថីចំនួនការចាប់ដើមសវនាការបច្ចេក សាលដីការលើត្រូវបណ្តិ៍នៃ ខ្លួនរណីតាំងអស់ ប្រជាមួយនឹងដីកាសប្រជាមាននារបស់សហគម្រោមសុំបានអង្គភ័យ ហើយការអាចទទួលយកបាននៅពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាបើមបណ្តិ៍នៃរដ្ឋប្បេរណី, ឯកសារ D411/3/6, ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៩) ឡើង អង្គដៃនីជប្រជាមានសាលាចំប្លែងបានបញ្ហាកំនួរចេតនានារបស់ខ្លួន ក្នុងការអនុញ្ញាតឲ្យសហមេដារីតាំមុខតាំងដែលដើម្បី បណ្តិ៍នៃរដ្ឋប្បេរណីបញ្ហាកំបន្ថែមនូវនឹមិត្តសារនៃសំណងបច្ចេកវិទ្យាបស់ខ្លួននៅពេលក្រាយ (ឯកសារ E86)។

អាស្រែយើរកុនេះ អង្គដៃនីជប្រជាមានដែលបានរៀបចំមុខតាំងដាក់ការណ៍ដើមបណ្តិ៍នៃរដ្ឋប្បេរណី អំពីចេតនានារបស់ខ្លួនក្នុងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការនៅថ្ងៃទី ១៩ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩ ដើម្បីផ្តល់និភាស ឲ្យសហមេដារីតាំមុខដាក់សំណើបំពេញបន្ថែម ធ្វើបច្ចុប្បន្នការ និង ក្នុងករណីចំណាត់ថ្នាក់ ធ្វើការកំប្រទេរី ឬ ឯុមសារបច្ចេកវិទ្យានៃសំណងដែលបានបញ្ហាកំកាលពីពេលសវនាការបច្ចេក ដោយយោងតាមគោលការណ៍ណែនាំ ឧាជលី។ ដីការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការលើបញ្ហានេះនិងចេញក្នុងរយៈពេលសម្រប។